

برایت قصه می گویم...

طرح اهدای قصه‌های صوتی به کودکان و نوجوانان نابینا
به مناسبت ۲۳ مهر؛ روز عصای سفید

از دیرباز، سنت روایت کردن و شنیدن قصه، پیوند مستحکمی میان بزرگسالان و کودکان برقرار می‌کرده است. تا زمانی که چندان دور، اغلب کودکان تشنه‌ی شنیدن قصه و بسیاری از بزرگسالان صاحب گنجینه‌ای از قصه‌های شنیدنی و آموزنده بودند. قصه‌هایی که علاوه بر آشنا کردن کودکان با تجربه‌هایی بکر و منحصر به فرد، باعث می‌شدند رابطه و علاقه‌ای ریشه‌دار میان کودکان و بزرگسالان شکل بگیرد.

اکنون اما، چندی است خواندن و شنیدن قصه کم‌رونق شده و جای خود را به سرگرمی‌های دیگری داده است. با این‌که هنوز هم کودکان و نوجوانان به قصه علاقه‌مندند، اما معمولاً به خاطر مشغولیت‌ها و دغدغه‌های دیگر خود و والدین و معلمان‌شان، از شنیدن و خواندن قصه‌های جذاب و مفید بی‌بهره می‌مانند.

از آن سو، کودکان و نوجوانانی که از نعمت بینایی محرومند، به خاطر محدودیتی که در خواندن دارند، با مشکلی مضاعف روبرو هستند. آنان بسیار بیشتر از کودکان و نوجوانان سالم احتیاج به شنیدن قصه از زبان یک بزرگتر، یا یک دوست دارند. به علاوه، ناتوانی آنها در دیدن محیط اطراف، کشف و تجربه‌ی پدیده‌ها را برای ایشان دشوارتر می‌کند. برای آنها، قصه‌ها می‌توانند راه‌هایی باشند برای شریک شدن در تجربه‌های دیگران، آموختن از سرگذشت شخصیت‌های داستان، همراه شدن در تصمیم‌های آنان و بالیدن و رشد کردن.

با این وصف، روز جهانی عصای سفید، فرصتی است تا کودکان و نوجوانان، چه بینا و چه نابینا، بار دیگر از موهبت خواندن و شنیدن قصه بهره‌مند شوند. تعاملی که با مشارکت معلمان و والدین می‌تواند موجب تحکیم پیوند میان آنها و فرزندان و دانش‌آموزان‌شان نیز بشود. طرح «برایت قصه می‌گویم...» پیشنهادی است برای تحقق این آرزوها.

«برایت قصه می گویم...»: قصه گویی برای نابینایان

هدف طرح «برایت قصه می گویم...»، ضبط قصه‌های صوتی توسط کودکان و نوجوانان، برای کودکان و نوجوانان نابینا است. ما این طرح را برای اجرا در یک مدرسه تنظیم کرده‌ایم. اما طبیعتاً شما می‌توانید برنامه‌ای مشابه را در جاهایی به جز مدرسه هم اجرا کنید، مثلاً بین اعضای خانواده و اقوام و خویشان، افراد محله، یا در فرهنگسراها.

گام‌های پیشنهادی زیر به شما کمک می‌کند تا این برنامه را اجرا کنید. دقت کنید که این طرح صرفاً یک پیشنهاد برای اجراست، و اجرای عملی طرح به عهده‌ی خود شماست.

گام‌های اجرایی

برای اجرای این طرح بسته‌ای آماده شده، که در آن یک پوستر، فهرستی از کتاب‌های مناسب، نکاتی درباره‌ی خواندن و ضبط قصه و دستورالعمل استفاده از یک نرم‌افزار ضبط صدا و یک نرم‌افزار ویرایشگر صدا گنجانده شده است. در ادامه، گام‌های اجرایی طرح نوشته شده:

۱- اطلاع‌رسانی و انگیزش: هر مدرسه ابزارهایی برای اطلاع‌رسانی به دانش‌آموزان در اختیار دارد. اعلام فراخوان این طرح در صف صبح‌گاهی یا نصب پوستر این طرح در برد می‌تواند باعث آگاهی دانش‌آموزان و ترغیب آن‌ها شود. ضمناً نصب پوستر طراحی شده برای این طرح در سایر مکان‌های پر رفت‌وآمد مدرسه هم می‌تواند باعث برانگیختن کنجکاوی دانش‌آموزان و یادآوری به آن‌ها باشد.

البته بهتر است به خاطر داشته باشیم که موثرترین عامل انگیزش دانش‌آموزان، نحوه‌ی ارائه‌ی طرح توسط خود شماست: معلم با انگیزه‌ای که دانش‌آموزان به او علاقه‌مند باشند، می‌تواند با ارائه‌ی معرفی جذابی از طرح عده‌ی زیادی را به مشارکت در این طرح علاقه‌مند کند.

۲- اجرا: همان‌طور که گفتیم، فهرستی از کتاب‌های پیشنهادی مناسب در این بسته وجود دارد. شخصی که در مدرسه مسئول اجرای طرح می‌شود، لازم است این کتاب‌ها، یا کتاب‌ها مناسب دیگری را تهیه کند، و به همراه نکات مرتبط با قصه‌خوانی و دستورالعمل استفاده از نرم‌افزار ضبط صدا و نرم‌افزار ویرایشگر صدا، در اختیار دانش‌آموزان قرار دهد. البته دقت کنید که نرم‌افزار ویرایشگر صدا بیشتر به درد نوجوانان می‌خورد، و کودکان احتمالاً در استفاده از آن مشکل دارند.

دانش آموزان علاقه‌مند باید در یک محدوده‌ی زمانی که توسط خود شما تعیین می‌شود، به مکان یا شخصی معین در مدرسه مراجعه کنند و کتاب و دستورالعمل‌ها را تحویل بگیرند. تاریخ و روالی هم باید برای تحویل گرفتن فایل قصه‌های ضبط شده از دانش آموزان تعیین شود. انتخاب نحوه‌ی دریافت فایل‌های ضبط شده هم بر عهده‌ی خود شماست: می‌توانید از بچه‌ها بخواهید فایل‌ها را روی سی‌دی تحویل دهند، به آدرس مشخصی ایمیل کنند، روی فلش به مدرسه بیاورند یا از هر راه دیگری که با توجه به شرایط خودتان مناسب‌تر است، آن را به دست‌تان برسانند.

ضمناً بهتر است به بهانه‌های مختلف از دانش آموزان بخواهید تا در ضبط قصه از والدین‌شان کمک بگیرند. این طرح می‌تواند زمینه‌ی خوبی برای غنی‌تر شدن رابطه‌ی والدین و فرزندان باشد.

هم‌چنین می‌توانید دانش آموزان را تشویق کنید تا خلاقیت خودشان را در ضبط قصه به کار بگیرند: مثلاً با استفاده از امکانات ساده افکت‌های صوتی تولید کنند (مثل ایجاد صدای در زدن با ضربه زدن روی میز، یا تولید صدای باد با فوت کردن)، از افکت‌های صوتی آماده‌ای که در اینترنت پیدا می‌شود استفاده کنند (صدای باد، رود، جیر جیرک و...)، یا قصه را چند نفره ضبط کنند و هر کس جای یکی از شخصیت‌ها صحبت کند.

۳- تحویل داستان‌ها به نابینایان: پس از تحویل گرفتن فایل‌های ضبط شده از دانش آموزان، شما می‌توانید داستان‌های ضبط شده را به موسساتی که به نابینایان خدمات فرهنگی و آموزشی ارائه می‌دهند، تحویل دهید. دقت کنید که همراه با CD فایل‌های صوتی، لازم است فهرستی از نام قصه‌ها، نام کتاب، نویسنده و گروه سنی مناسب مخاطبین قصه‌های موجود در CD را هم تحویل دهید، در غیر این صورت استفاده از قصه‌ها خیلی مشکل خواهد شد.

۴- طرح‌های جانبی: برای جذاب‌تر و مفیدتر شدن طرح چه کارهای دیگری می‌توان کرد؟ به این سوال خوب فکر کنید، و ایده‌هایتان را در اجرای برنامه به کار بگیرید. مثلاً، می‌توانید به این فکر کنید که برای قصه‌های ضبط شده چه برنامه‌های دیگری می‌توان داشت: می‌توانید مسابقه‌ای برای انتخاب بهترین قصه برگزار کنید، یا مجموعه‌ی قصه‌ها را به تعداد دانش آموزان روی CD رایت کنید و از آن‌ها بخواهید تا این CD را به والدین، یا پدر بزرگ و مادر بزرگ‌هایشان هدیه دهند، یا اصلاً مسابقه‌ای برای ارائه‌ی بهترین ایده برای استفاده از قصه‌ها بین خود بچه‌ها برگزار کنید!

امیدواریم که اجرای این طرح، برای شما با تجربه‌هایی خوب و ارزشمند همراه باشد. چه خوب است که این تجربه‌ها را با دیگران هم به اشتراک بگذارید؛ به این ترتیب آنان هم ترغیب می‌شوند که تجربه‌ای مشابه را به دست آورند. ما هم دوست داریم در مورد تجربه‌ی شما بشنویم، بنابراین، خوشحال می‌شویم اگر بتوانید در این مورد مطلبی بنویسید و از طریق پست الکترونیکی به دست ما برسانید (آدرس ما: info@sepidehdaman.ir). می‌توانید در مورد مشکلاتی که در این راه دیده‌اید، نکته‌هایی که لازم است در اجرای برنامه در نظر گرفته شود، پرسش‌های مهمی که هنوز جواب نگرفته‌اند، یا هر چیز دیگری که به نظرتان با اهمیت است برایمان بنویسید. ما سعی می‌کنیم آن تجربه‌هایی را که برای دیگران مفیدند، با اجازه‌ی نویسندگان، در سپیده‌دمان منتشر کنیم. به علاوه، اگر پیش از اجرای برنامه پرسشی دارید، می‌توانید از طریق همین آدرس با ما در میان بگذارید.

طرح «برایت قصه می‌گوییم...» گام کوچکی است برای تحقق آرزوهای بزرگ. نیازهای نابینایان، و نیازهای فرزندان ما، بسیار بیش از آن است که با اجرای یک‌باره‌ی چنین طرحی پاسخ بگیرد؛ اما امیدواریم این طرح شروعی برای این راه باشد، و کمکی برای دمیده شدن روح طراوت و محبت به روزها و شب‌های همه‌ی ما.

«همانا کسانی که در راه ما کوشیده‌اند را به راه‌هایمان هدایت

خواهیم کرد، و در حقیقت خدا با نیکوکاران است»

(سوره عنکبوت، آیه ۶۹)

برایت قصه می‌گوییم...